خیوه خانلغی داخلنده برشورش چیقارمق و بونی وسیله اتخاذ ایدرك مقصده نائل اولمق عزم قویسنده بولندیغی محققدر .

برقاچ آی اول خیوه خانلغی داخلنده اجرای سیر وسیاحتله خیوه خانی سید محمد رحیم خان حضرتلرینه مسافر اولان بر اوروپالی سیاح خطهٔ مذکورهنك احوالنی پك فنا تصویر ایتمش و خیوه خاننك عادتا روسیه دولتی طرفندن بر ویرکو تحصیلداری مقامنده بولندیغنی بیلدیرمشدر .

معلوم مدرکه روسیه دولتی ۱۸۷۳ تاریخنده خیوه اوزرینه اچش اولدیغی محاربه‌دن طولایی مذکور خانلقدن ایکی بچق ملیون روبله تضمینات حربیه طلب ایتمکده وسنوی بو مبلغك تسویه‌سیچون خانلق طرفندن ایکیوز بیك روبله ویرلمکده‌در . مبلغ مرورك تحصیلی قابل اولمدیغندن شمدی اوراده حکم سورمکده اولان شورشه سبب بخشده بودر .

خیوه‌ده تجارت وصنایع هیچ حکمنده وروسیه امتعه‌سی مملکتك هرجهتنه منتشر اولمقده ایدوکندن بوحال کرك یرلی وکرك اهالی‌یی کرك حکومته تابع اولان یوموط وچاودور قبائلنی بتون بتون دوچار فقر وفاقه ایدرك خانك مأمورلری طرفندن طلب اولنان ویرکویی تسویه‌دن عاجز براقمقده‌در .

اوروپالی سیاح علی الاصول خان مشار الیهه برمقدار هدیه تقدیم ایتمش اولدیغی جهتله حین عودتنده خان طرفندن دخی بالمقابله بعض هدایا اعطاسی لازمکلور ایکن « زوجه‌لرم روتمك صوك پارچه‌سنی بیله بنده براقیوب الدیلر . بوحال براز دها دوام ایده‌جك اولورسه کندی دائرهمك بیله اداره‌سندن عاجز قاله‌جغم » سوزلریله عذرلر بیان ایتمشدر .

محمد رحیم خان طریق مدنیته سلوك ایتمك وچارك مساعده‌سنی استحصال ایتدیکی تقدیرده اوروپایی زیارت ایتمك عزمنده کنج بر پرنسدر .

روسیه‌نك تضییقی ایله مشار الیه اهالی‌یه اغر ویرکولر طرح ایتمك مجبوریتنده بولندیغندن بالطبع مظهر توجه اهالی اوله‌میور . کندی علیهنده بولنانلرك مقداری کوندن کونه چوغالمقده ومملکتك قسم اعظمی زراعتدن خالی طورمقده اولدیغندن بونك نتیجه‌سی عصیانه وروسیه دولتی طرفندن استیلایه منجر اوله‌جقدر . دها شمدیدن روسیه‌نك پترو علکساندروویسکی والیسی خان مشار الیه ایله تکلیفسز معامله‌لره باشلامش وکندیسنی بتون بتون مقام امارتدن طرد ایچون فرصت کوزتمکده بولنمشدر .

روسیه دیپلوماتلری بوکبی خانلقلرك ضبطنده پك عجله ایتمیوب اداره‌ٔ داخلیه‌لرنجه یاد اوله‌جغی مصارف کلیه‌دن اجتناباً بونلری یرلی حکومتلرك تحت اداره‌سنده براقمقده وترویج مقصده بو حالی موافق کورمکده اولدقلرندن ۱۸۷۳ تاریخنده دخی خیوه خانلغنه بر کنج پرنس اقعاد ایتدیرمشلر ایدی . اکر شمدی روسیه دولتی خیوه‌یی طوغریدن طوغری‌یه ضمیمهٔ ممالك ایتمك فکرنده ایسه روسیه‌نك عموم ترکستان اوزرنده دیکر بر موقعی اخذ قرار ویرمش اولدیغنه حکم ایتمك لازمکلیر .

پترسبورغ حکومتی قرغیزلرك جنوبنده‌کی اهالی اوزرنده حکم ونفوذینی پایدار ایتمك ایچون شمالده‌کی قبائل ایله تکه ترکمنلرینك و یموط قبائلی ایله اتراك سائرهنك دائما بینلرنده خفیاً ربط رابطهٔ اتفاق ایله برکون روسیه بوندروغی آلتندن چیقمق هوسنه دوشه‌جکلرینی بیلدیکندن بوکا قطعیاً مانع اولمق اوزره ایلك دوشه‌جك وسیله‌دن استفاده ایله خیوه‌یی ضبط ایتمك عزمنده بولنیور دینلکدر . . .

— ٥ —

صحت غزته‌سنده کورلمشدر :

انطوان فوونل

علم حفظ صحت وامساك وپرهیز

« فرانسه اطبای حاذقه‌سندن سوکیلو ومحترم معلم اسبق (انطوان فوونل) ۱۸۱۳ تاریخ میلادیسنده تولد ایله سنهٔ حاضره تشرین ثانیسنده یعنی یتمش یاشنده اولدیغی حالده پارسده وفات ایتمشدر . مومی الیه صوك یکرمی سنه‌ده شهر مذکورده ، انامثله علی الخصوص اق جکر خسته‌لقلری وعلل ساریه‌یه متعلق فنون وبونلره دائر اولان مداوات ومعالجات ایله اشتغال ۱۸۶۰ تاریخندن اعتباراً علم حفظ صحت شعبه‌سنده کسب شهرت ایتدکدنصکره قولرا ووبا وقره حادیلان علل مخوفه وساریه‌نك انواع وطبیعت وسرایتلرینك تدقیق وتعمیقیله دخی مشغول اولمشدر . مومی الیه قریم محاربه‌سنده عساکر عثمانیه‌یه خدمات عظیمه‌ده بولندیغی کبی ۱۸۶۷ تاریخنده درسعادتده انعقاد ایدن مختلط صحیه مجلسنده فرانسه حکومتی طرفندن مرخص نصب وتعیین ومؤخراً فرانسه‌یه عودتله حکومت مشار الیهانك صحیه مشورت قومیسیونه اعضا انتخاب وتعیین اولنمش واخیراً قومیسیون مذکورك رئیس ثانیلکنه ترفع ایتدکدنصکره امور صحیه نظارت عمومیه‌سی منصبنی دخی احراز ایتمشدر . مومی الیه (انطوان فوونل) یکرمی سنه پارس انجمن اطباسنه داخل اوله‌رق قولرانك ظهور وسرایتی اوزرینه تألیف ایتدیکی اثر نفیسی (*) قرائت ایدرلك شو اثردن طولایی فوق العاده مظهر تحسین وآفرین اولمش وبناءعلیه ازمرده کوردیکی پیش نظر دقت ومطالعه‌یه الثمشدرکه خلاصهٔ مآلی سایهٔ عنایتوایهٔ حضرت پادشاهیده عموم اوروپا اهالیسنك قولرانك سرایتندن محافظه ووقایه‌سی ایچون درسعادت مختلط صحیه مجلسنك قرار قطعیسی اولان تدابیر تحفظیه‌نك شدیداً و برصورت دقیقه‌ده موقع اجرایه وضع اولنمسی ضمننده بیدریغ وابذال بیوریلان همات واقدامات جلیله ومؤثره‌یی فوق العاده مدح وثنا ایلمشدر .

بناء علیه مومی الیهك ضیاعی کندی دوست ومتعلقاتندن بشقه عموم محافل علمیه وفنیه ایچون تأسف عظیمی موجب ایسه‌ده چه‌چاره ، احکام مقدرهٔ الهیه‌دن اولمغله نائل رحمت اولمسی مناجاتنی یاد ایدرز . مومی الیه طبیب سداتك شو مختصر ترجمهٔ حالنی غزته‌مز واسطه‌سیله نشر و اعلان ایتمك فریضهٔ ذمت بندگانه‌مزدر . زیرا مومی الیه (فوونل) مقدما معلمز اولدقدن بشقه دولت علیهٔ عثمانیه‌نك صادق و محترم دوستلرندن بولندیغندن جنتمکان سلطان محمود خان ثانی و پادشاه معارف‌پناه افندمز سلطان عبد الحمید خان ثانی حضرتلرینك پدر عالیلری جنتمکان فردوس آشیان سلطان عبد المجید خان حضرتلرینك زمان سلطنتلرنده بك اوغلنده تأسیس وکشاد و بعده محترق اولدقدن صکره حاصکویه نقل اولنان خیرهانه مکتب طبیه‌سنده مداومتمز زمانی اولان ۱۸۶۰ تاریخنده علم امراض شعبه‌سی معلمز اولوب مکتب مذکورده برخیلی سنه‌لر کمال صداقت و استقامتله اجرای مأموریت ایدوب وطنمزه بك بیوك خدمتلرده بولنمشدر . مومی الیهك شاکردانندن وعاجزلرینك دخی رفقاسندن اولان اطبانك اکثریسی الیوم رتب ومناصب عالیه‌ده بولنوب دولت ووطنمزك شان وشرفیدرلر . سوکیلو معلمز مومی الیه (فوونل) ه برحرمت ورعایت اولمق ودولت علیهٔ عثمانیه ایچون شان وشرف صاتیلق اوزره ذوات مشار الیهمادن بعضیسنك اسامیسنی ذکر ایتمکله اکتفا ایدرم .

الیوم مکتب طبیهٔ شاهانه‌نك معلمین مشهوره‌سندن بولنان درس ناظری سعادتلو احمد پاشا حضرتلری ومیرالای عزتلو زوهروز ونافله بکلر و بیکباشی رفعتلو ابراهیم وحسین علی بکلر ومابین همایون اطباسندن سعادتلو سعید پاشا حضرتلری وغزته‌مزك صاحب امتیازی و باب سرعسکری بده سعادتلو نوری پاشا حضرتلرینك تحت ریاستنده متشکل صحیه مجلسی اعضاسندن میرالای عزتلو تئودور ونیقولاکی بکلر و بحریه وسائر خسته‌خانه اردو و بونلردن ماعدا عساکر شاهانه اردولرنده مستخدم بیکباشی وقائممقام و میرالایلق رتبه‌لرینی حائز برخیلی اطبا دخی مومی الیهك شاکردانندندرلر . بناء علیه مکلف اولدیغمز وظیفهٔ منتداری‌یی ایفا ایچون مومی الیهك ذکر جمیلنی شو برقاچ سطر ایله یاد ایتمکه محق مجبور اولدیغمز کبی مومی الیهك اسمی دولت علیهٔ عثمانیه‌نك مکتب طبیه ومجالس صحیه‌سنك صحائف تواریخنده بحق بر موقع عالی احراز ایتمشدر .

مومی الیه (فوونل) ك ذکر جمیلنی بر دها یاد ایتمك و علم حفظ صحته دائر قارئین کرامزه پردوس اطباء ونافع اولمق اوزره مومی الیهك امساك و پرهیزه دائر مسرد ومطالعه ایتدیکی برقاچ سوزینی دخی اشبو غزته‌مزك صحائفنده درج ایتمکی مناسب عد ایدرز . شویله‌که مومی الیه کونك برنده خیرهانه مکتب طبیه‌سی خسته‌خانه‌سنده جرا خسته‌لغنه مبتلا اولان بر خسته‌نك یاننه کیدرك مرقوم خسته‌لغنك اون التنجی کوننده یعنی خسته‌لغنك اغر وتهلکه‌لی کونلرینی کچورمکده وکسب افاقت ایتمك اوزره ایکن پك آغر برحالده وشدید برسانجودن مضطرب اولدیغنی کوردکده کمال هیجان وخلجانله (شبهه‌سزکه بر دقتسزلك وقوع بولمشدر . بوخسته یا صغوق المش ویاخود مضر برشی یمش اولملیدر) دیمشدر . فی الحقیقه مومی الیه خسته‌یی استنطاق واستجواب ایتدکده بردوستنك کندوسنی کورمکه کلدیکنده خفی صورتده بریه‌جك ویرمش اولدیغی اکلاشلمشدر . مومی الیه (فوونل) لازم اولان مداواتی اجرا ایتدکدنصکره حکایهٔ آتیه‌یی نقل وبیان ایتمشدر .

« معلوم ومشهودم اولدیغی وجهله اوزره زادکان صنفندن فوق العاده ثروت وسامانی حائز اولان برکیمسه آق جکر وقلب مثللو اجزا وآلات مهمه امراضنه مبتلا دکل ایدیسه‌ده متمادیاً باش اغریسی ومعده بولانتیسی واستکراهلك ومعده فسادی وهضمسزلق مثللو خسته‌لق وناموزاجلقله امرار ایام ایتمکده اولدیغندن برصباح آرتق بوحال اسف اشتمالدن بسبتون مأیوس ومتاب اوله‌رق اون بش سنه‌دنبرو کمال صداقت وموفقیتله اجرای خدمت ایتمش اولان حکیمنی شفقتله برابر جلب ودعوت ایدرك کندوسنه دیمشدرکه « دوقتور افندی . ذاتکزی اون بش سنه‌دنبرو طانورم وصحتم ایچون صرف ایتدیککز اهتمام واجرا ایلدیککز مداواتدن طولایی منندار اولدیغمی کتم ایدمم . زیرا هر نه زمان جزئی برناموزاجلقدیله دوچار اولمش اولسه‌م درعقب امر مداواته بالبدء صحتمی تعمیر وتجدید ایتمشسکز . فی الواقع اون بش سنه‌دنبرو التجوغی ایکی کوندن زیاده یاتاقده قالمامش اولدیغمدن بشقه هیچ بر اغر خسته‌لغه مبتلا اولمامش ایسه‌ده حالبوکه علی العاده هرکیمه وقوعبولدیغی مثللو بوکیجه‌ده دخی یدیکمی هضم ایده‌میوب بلافاصله درت ساعت بورکم بولاندیغندن بك زیاده بیحضور وراحتسز ایدم . اقشامکی یدیکمی هضم ایتمکسزین نه اماً استفراغ ایتدیکمدن بوندنصکره استراحت ایده‌بیلدم بوندنصکره تعلیماتکزه جیجه قویناق وایتوله مخلوط چای ایچوب وجودم راحت بولدی ایسه‌ده اوبقوم قاچدیغندن تفکر ایتدم‌که اون بش سنه‌دنبرو ذاتکزی طانیدیغم حالده هیچ برکون خسته ویاخود ناموزاج اولدیغکزی کورمامشم . بالعکس بن بوقدر ثروت وسامانی حائز اولدیغم حالده اون بش سنه‌نك مجموع تقسیماتی اولان ۱۳٦۰۴۰ ساعتدن ۷٤۸۸۰ ساعتنی خسته‌لق ویاخود ناموزاجلقله امرار وتعبیر آخرله هفته‌نك درت کوننی ناموزاجلقله وباقی قالان اوچ کوننك دخی بریجغنی اویقو ایچون صرف ایلدکده اوته‌ده یالکز هفته‌ده بربچق کون حضور واستراحتله امرار ایام ایتمشم . دیمك‌که مدت عمرمك قسم اعظمی خسته‌لق ویاخود ناموزاجلقله کچورمشم . بناءً علیه ذاتکزك اصلا وقطعاً خسته‌لغه دوچار اولمدیغکزك وبنم ایسه بالعکس شمدی هرکون خسته وناموزاج برحالده بولنمقلغمك اسبابنی تفهیم وبیان بیورمکزی رجا ایدرم » . بونك اوزرینه طبیب مومی الیه کلامه آغازله ذاتکزی بك قولای اقناع ایده‌بیلورم انجق یا بوکون یا یارین ویاخود ارزو ایتدیککز وقت برالکده طعام ایتملیز دیو جواب ویرمش ومومی الیه خسته دخی بك ابو برابر طعام ایتمك اوزره یارین ذاتکزه انتظار ایدرم دیمش ودوقتورك مفارقتنی متعاقب فرداسی کونی محترم برمسافری ورود ایده‌جکنی بالبیان فوق العاده حاضرلق کورملرینی کندو اشجی ووکیل خرجنه تنبیه ایتمشدر . فرداسی کونی دوقتور مومی الیه وقت معیننده مومی الیهك خانه‌سنه کیدرك ایکیسیده برابر اون درلودن زیاده چرز وقوشلق طعاملر و برخیلی تورشیلر وخمیر ایشلریله مملو ومزین برسفره‌یه اوتوروب دوقتور هنوز آلك اول اتصوبی شوربه‌سی طعامنی بیتمکده ایکن خانه صاحبی سفره‌ده بولنان چرز وتورشیلردن آز آز اکل ایتمکه باشلامشیدی . شوربه کتورلدکده دوقتور خانه صاحبنه خطاباً بعض شیلر سویله‌جکنی بالبیان هرکسك کندو یه‌جکی شیلردن بر پارچه دخی اوروجه بر قاب ایچنه قوئمنی رجا ایتدیکندن مومی الیهك امری موجبنجه خدمتکارلر بوش کاسه‌لر کتوروب یرینی افندیلرینه ودیکرینی دخی دوقتوره ویرمشلردر . غنی مومی الیه هنوز شوربه‌یه باشلامزدن اول یدیکی چرز وتورشی وسائره‌دن بر پارچه کاسه‌سنه قویدقدن صکره سفره‌یه کتوریلان برنجی شوربه ایکنجی کلباستی اوچنجی خبر دردنجیسی بنه برات طعامی بشنجیسی بالق التنجیسی بنه خمیر یدنجیسی بنه برات طعامی سکزنجیسی سبزه طقوزنجیسی بنه خمیر ایشی و بونلرك اوزرندن دخی موسمنه کوره برخیلی میوه‌لردن عبارت بولنان طعاملردن بر پارچه‌سنی اول کاسه‌یه وضع ایتمشدر . انجق شوربه‌سی شایان دقتدرکه دوقتور اطعمهٔ متنوعهٔ مذکوره‌دن یالکز شوربه وکلباستی وسبزه وبونلرك اوزرندن دخی بردرلو میوه‌دن یمش وکاسه‌سنده دخی اول درت درلودن بر پارچه بولنمشدر . بالعکس غنی مومی الیه هرکون بویله بك چوق طعام اکلنی اعتیاد ایتمش اولدوب بو دفعه دخی یدیکی یکرمی بش درلودن متجاوز اکولاندن بر پارچه کندو کاسه‌سنه قویدقدنصکره طبیب مومی الیه ایکی کاسه‌نك ده اغزلرینی اوجه ربط ایله انلری بردولابه حفظ واناختارك کندوسنه تسلیم اولنمسنی امر ایتمشدر . طبیب مومی الیه عملیات مذکوره‌یی بالاجرا نقصان درسنی یوم آتیده اجرا واکمال ایده‌جکنی وعد وبیانله مفارقت ایتمشدر .

دوقتور فرداسی کونی کوندوزین غنی مومی الیهك خانه‌سنه بالعزیمه خانه صاحبی حضورنده کاسه‌لرك اغزلرینی اچدردقده کندی کاسه‌سنده هیچ برتعفن حس اولنماش ایسه‌ده خانه صاحبنك مخلوط اوله‌رق یکرمی بش درلو مأکولاتی حاوی اولان کاسه‌سنك اغزی اچیلدقده اول درجه شدید و مضر تعفن ظهوره کلمشدرکه هر کسك معده‌سنی بولاندیرمشدر . اشته اول اثناده دوقتور مومی الیه خانه صاحبنك الني صیقه‌رق « امین ومستریح اولك . بودرسك ذاتکزه برقناعت تامه حاصل ایتدیکنه و هر کون ویردیکم معالجات ونصایحدن دها زیاده مؤثر بر درس اتقیاء اولدیغنه امینم . زیرا شو ایکی کاسه‌لری معده‌لریمزه تشبیه ایتدیکمزده بنمکی ساده وتعفنی اولمدیغندن برکونه ضرر ویرمزکن ایسه‌کزکی اکثریا راحتسزلق و ناموزاجلقکزی مؤدی اولدقدنبشقه کوناکون خسته‌لقلره ده موجب اولور . بناء علیه اکر حضور و راحت بدنیه یشامق و اکر انواع علل وامراض کوناکونك تهاجمندن مهما امکن عاری و بری اولمق ارزو ایدر ایسه‌کز شو پند ونصیحتمه تبعیت واطاعت ایتملیسکز . شویله‌که هر رشیده امساك وپرهیز واعتدالی الدن براقمقله هضمی قابل اولان طعاملری اکل ایتمکه مجبورسکز . زیرا انسان دکل قارنی طولدرمق الا قانی تغذیه و تقویه ایتمك ایچون اکل وشرب ایتملیدر . الحاصل هر ارزو اولنان شیئك اکلندن ایسه لازم اولان شیئی اکل ایتمك ایجاب ایدر . بناء علیه ارباب علم حفظ الصحت فیلسوفلرینك مرد و انسان اشتدیکی « انسانك اغزی معده‌سنك طبیبیدر » ضرب مثلی بك طوغریدر »

(*) ازمرده کورده مندرج علم حفظ صحتله قولرایه دائر اولان بعض نقاط مهمه‌یی بالاستخراج نسخ آتیه‌مزله نشر ایده‌جکمزی وعد و بیان ایدرز .

رسمی

موکب حج شریفك تحقیق احوال صحیه‌سنه مأمور طبیبك شامدن فی ۲۷ تشرین ثانی سنه ۳۰۰ تاریخیله کشیده ایلدیکی تلغرافنامه‌نك صورتیدر :

شهرحال رویتك التیسی تاریخلو تلغرافنامه‌لری آلندی محمل شریف مدینهٔ منوره‌دن اوچیوز اللی عساکر محافظه ومأمورین وملازمین ومستخدمین داخل اولدیغی حالده جمعاً یکون بشیوز خمس اوله‌رق حرکتله معان موقعنه کلدکده حجاجدن بشیوز نفری ایرله‌رق زرقاء نام محلده دخی ایکیوز اللی نفری مفارقتله کرك اوایکی بشیوز وکرك اشبو ایکیوز اللی حجاج سالمه ونوبلی وقدس شریف طرفلرینه توجه ایتمش ومحملك بقیهٔ موجودی اولان درت بیك سکز یوز نفرجان ذونده ، شهرحالك یکرمی یدنجی وسکزنجی کونلری شخصاً معاینهٔ طبیه‌لری بالاجرا احوال صحیه‌لری پك مکمل اولدیغی تحقق ایدرك پراتیقه المشلردر . یارین رونه عودت ایده‌جکم اوراده راپورمی تنظیم ایدرك تعلیماتکزه انتظار ایده‌جکم .

— ٥ —

فی ۲۰ محرم وفی ۱۹ تشرین اول سنه ۳۰۰ تاریخلو قره‌حصار شرقی ردیف قائممقاملغی مضبطه‌سی صورتیدر :

بربلده اهالیسنك ترقی تجارته سالك وآز زمان ایچنده ثروت وسامانه مالك اولمسنه وقاعدهٔ فن حربه تطبیقاً حرکات عسکریه ولوازمهٔ حربیه‌نك نقلنه باشلوجه تدابیر معنویه واسباب قویهٔ ظاهره‌سندن معدود ومشروط اولان شوسه یوللرك اول بلده‌ده موجود بولنمسنه وبالجمله انهار اوزرنده بولنان کوپریلرك متین ومستحکم یاپلمسنه وابسته بولنمش اولمغله شوسه‌یهٔ خیریه‌دن حصه یاب اولان بالجمله سیواس ولایت جلیله‌سی اهالیسنك رفاه وفلاحی امرنده معوحت نیت وعلو کرم وهمت آصفانه‌لری بیقات ایدرلك اظهار وتبشیر وهیون بندکانی تنویر بیورلدیغندن دلیل اوله‌رق بو دفعه بحر سیاهك باشلوجه اسکله‌لرندن ونقاط مهمه‌دن اولان اردو بولنك شهر سیواسه قدر سکز متره عرضنده وتحقیق فن طرق مطابق اولدیغی حالده انشاسی اوچیوز سنه‌سی فرعهٔ شرعیه‌سی کشیده‌سی هنکامنده ، طریق مذکورك مرور ایلدیکی اسکندر وحیدیه و قویلحصار قضالری طریق رأی العین مشاهده قلنمش و اوزرلرندن کمال رفاه حال ایله کچلمش وماء لذیذ بولنان و بربرلرینه یارم و برر ساعت مسافه‌سی اولان محلارده خاص خرج ایله چشمه‌لر یاپلمش واوزرلرینه کوزل کوزل تاریخلر یازلمش نیجه نیجه طاغلر وطاغلر مثالی قیالر پارهلنمش ومذکور یوللر اوچ ماه ایچروسنده حد ختامه رسیده اولمش وشو موفقیت جلیلهٔ عظیمه‌یه نائلیت جهه‌مزی نحران مسرنده براقمش و بو یوللرك سایهٔ عالی جناب ولایت پناهیلری ایله امر کشادی

❦ اورسیوال جنایتی ❦

مؤلفی

امیل غابوریو

مترجمی

احمد مدحت

—

قاچردیغی کبی سویلنان سوزلرك بر کلمه‌سی بیله غائب اولمقسزین کندیسنه واصل اولیورلر ایدی .

ترهمورل ایله برابر لورانسك‌ده فدای جان ایده‌جکنی اکر بابا پلانتا آکلامش اولسه ایدی مطلقا میدانه فرلایه‌رق ایشی بوزار ایدی . برکت ویرسون ایدیلان دقت یالکز موسیو له‌قوقه مخصوص بابا پلانتا ایسه ادارهٔ افکاره بیله مقتدر اوله‌میه‌جق برفاجع حالده ایدی .

نهایت موسیو له‌قوق ترهمورلك احتزازینی کورنجه آرقه‌سنده بولندیغی قپویی اورتی و برمرلك جرنی برتهیرنی چیقاردی .

لورانس بو صدایی ایشیدنجه ظن ایلدی‌که خفیه مأموری کله‌جك وهنتور حیاً دردست اوله‌جقدر .

بودهشتله قزجغز الده‌کی طبانجه‌یی هنتوره چویروب دیدی‌که :

— آلچق ! قورقاق ! یا کندیکی اولدر یاخود . . . .

ترهمورل بینه کندیسنی اولدورمکه مقتدر اوله‌مدی . بونك اوزرینه قز تکه طوقندیغی کبی ترهمورل یره دوشدی . بر آنده جانی چیقدی .

لورانس غایت سریع برحرکتله دیکر طبانجه‌یی ده هنتورك الندن آله‌رق کندیسنه صیقمغه طوراتمش ایدیسه‌ده آندن دها سریع برحرکتله موسیو له‌قوق اوطه‌یه کیره‌رك قزك الندن سلاحی آلدی . حاکمانه بر نوهندن برصورتله دیدی‌که :

— بدبخت ! نه یاپیورسك ؟

— اوله‌جکم ! آرتق بکا حیات ممکنمیدر ؟

— اوت ممکندر . حتی یاشامق سزك ایچون مجبوریتدر بیله !

— بن آرتق محو اولمش برقزم !

— خیر ! سز برملعونك الداتدیغی زوالی قزجغزسکز . کندیکزی جانی کورییورسکز اما استغفار جنایت ایچون ده یاشامق لازمدر . سزکبی بلیات عظیمه‌نك بودنیاده بیوك بیوك وظائف دلالتی ده اولور . یاشایکزکه یاپه‌جغکز خیرلر ایله عفو باری‌یی قازانمغه استحقاق کسب ایده‌سکز . برموقع اقبال وثروته کلدیکز زمان برطاقم ملت سیرت ناموسلی قزلری ده دوشونکزکه فسقدن طولایی دکل محضا برلقمه اتمك احتیاجیله کندیلرینی قربان ایتمشلردر . بونلرك معاونتنه قوشارسکز . آنلری فلاکتدن قورتارمق ایله کندی فلاکتکزه دخی معنا چاره‌ساز اولمش اولورسکز .

موسیو له‌قوق سوزلرك درجه درجه لورانسه تأثیر ایلدیکنی کورمسه ایدی . احتمال‌که سوزی بوقدر اوزاتمز ایدی . فقط لورانسك بو سوزلردن متضجر و متسلی اولدیغی اشکاره کورلمکده ایدی . شوقدرکه قزجغزك کوزلرنده برقطره یاش کورلمیه‌رك یاشه بدل کوزلرده مدهش بر پارلاقلق مشاهده‌سی له‌قوقك نظر حشیتنی جلب ایلیور ایدی .

نصیحت و پنداره دوام ایچون دیدی‌که :

— باخصوص حیاتکز یالکز کندی حیاتکزده دکلدر . کبه اولدیغکزی والده بولندیغکزی کورمیورمیسکز ؟

— اصل چوجغم ایچون هلاك اولملی‌یم . برزمان کلوب ده باباسی کیم اولدیغنی صوردیغی وقت حجابدن هلاك اوله‌جغمه شمدی هلاك اولملی‌یم .

— خیر قزم ! هیچ ده محجوب اولمزسکز . چوجغکزه برناموسلی آدم بر اسمی دوست کوستره‌رك جواب ویره بیلورسکز . اوده دوستکز موسیو پلانتادرکه اسمی چوجغه تقدیم واکا بابا اولمغه حاضردر .

سوزك بو درجه‌یه کلمسی بابا پلانتانك خلجانینی ده هلاك درجه‌سنه واردیردی . مع هذا صوك قوتنی ده طوپلایه‌رق دیدی‌که :

— لورانس ! قزم ! الله عشقنه قبول ایدکز !

بوسوز اکرچه بك ساده برسوز ایسه‌ده بابا پلانتا بوسوزلری اوقدر صمیمیت قلب واودرجه‌لرده طوراسترحامله سویلمش ایدی‌که لورانس بوسوزك صاحبی حقیقةً کندیسنك اك بیوك دوستی اولدیغنه شبهه ایده‌میه‌جك برناموسلی آدم اولدیغی نظر دقته آلنجه معناسی قهرمی سو بجمی اولدیغی دوشونمك اقتضا ایتمیه‌جك بر چوق کوز یاشلری ایله کندیسنی اختیارك قوللری آراسنه آتی ویردی .

دیمك اولدی‌که لورانس قورتلدی .

موسیو له‌قوق برطرفده کوردیکی نهایت آغر برشالی یاقه‌لایه‌رق همان لورانسك اوموزلرینه آتدی وقزی بابا پلانتانك قوللرینه ویرورك دیدی‌که :

— هایدی یاوروم ایستدیککز یره کیدیکز . آدملرمه امر ویرلمشدر . مرورکزه ممانعت ایتمزلر . حتی یالوسزه عربه‌سنی‌ده ویره‌جکلردر .

— فقط بز نره‌یه کیده‌جکز ؟

— طوغریجه اورسیواله ! زیرا قزی برحیات اولدیغنی دها اوجله موسیو فورتوایه برمکتوب مخصوص ایله یازمشیدم قزینك عودتنی بکلر . طوغریجه اکا کیدرسکز .

بوقاعده عربه کورولتیسی لورانس ایله بابا پلانتانك اوزاقلاندقلرینی اثبات ایدنجه موسیو له‌قوق هنتورك نعشنه یاقلاشدی . کندی کندیسنه دیدی‌که :

— اشته برملعون‌که حیاً طوتوب محکمه‌یه تسلیم ایده‌جکده اولدوردم . بوکا حقم وار می ایدی ؟ یوق ! فقط وجدانم بنه مسرتیدر . شو اجرا دخی موافق حقانیت وعدالتدر .

. . . .

. . . .

« ۲۸ »

ترهمورلك هلاکتك ارتسی کونی لاریبالیه کرینك سیاری تخلیه اولندی .

لاریبایه برصندال ایله برده جسامتی نظاماً معین اولان بالق آغلرندن برآغ بایعه‌سی ایچون درت بیك فرانق مکافات تقدیم ویرلدی . کرینه اون بیك فرانق ویرلدیکی کبی اکر مملکتنه کیدرده برایشه باشلار ایسه دیکر بر اون بیك دها ویرلمسی وعد اولندی .

اون بش کون صکره ده لورانس فورتوا ایله موسیو پلانتانك اورسیوال کلیساسنده رسم ازدواجلری اجرا اولندی . اورسیوال اهالیسی والفویلو جنایتنك لورانسه اولان تعلقندن حرف واحد استخبار ایتمامش اولدقلری جهتله بویله تازه بر قزك پلانتا کبی اختیار ایله تحصیل اولنوبده تزوج ایده‌بلمش اولدیغنه شاشدیلر .

نکاحك اجرا اولندیغی کون یکی کوکی ایله کلین همان ایتالیایه عزیمت ایلدیلر و برساله مدت اوراده قاله‌جقلرینی دوستلرینه اعلان ایلدیلر .

شو والفویلو مسئله‌سی خفیه دخی اوقدر شهرت آلمدیغندن هرکس کبی موسیو له‌قوق دخی وایتی فراموش ایده‌بلور ایدی . آنجق برصباح مقاولات محررلرندن ربیسی اوراسندن کوزل برمکتوب ایله بر پاکت دخی تمغال کاغدلر کتورنجه موسیو له‌قوق حکایه‌یی تکرار درخاطر ایلدی .

بوکاغدلر بابا پلانتانك اورسیوالده‌کی کوزل ضیعه‌سنك تملکنامه‌لری حجتلری قبالهلری ایدیلر . لورانس ضیعهٔ مذکوره‌یی باغچه آخور اورمان چایر قلان کبی کافهٔ مستملکاتی ایله موسیو له‌قوقه اهدا ایلمش ایدی .

موسیو له‌قوق بونلری کورونجه دیدی‌که :

— های حاشارلر های ! کندیلرینی بکا اونوتدیرمامق ایچون بنی بستنك صاحبی ایلدیلر !

(تمام)

Hakkı Tarık Us Koleksiyonu Süreli Yayınları